

Sisällys

MATKUSTUSTURVALLISUUS	2
1. ENNEN MATKAA	3
1.1 Matkustuksen riskit	3
1.1.1 Toimintaohjeita matkustusriskien vähentämiseksi	4
1.2 Matkustustiedotteet.....	5
1.3 Matkustusilmoitus	6
1.4 Matkavakuutus.....	7
1.4.1 Matkavakuutus	8
1.4.2 Matkatavaravakuutus	8
1.4.3 Vahinkoilmoitukset	9
1.5 Matkustusasiakirjat	9
1.5.1 Passi.....	9
1.5.2 Henkilökortti	10
1.5.3 Suomen kansalaisen viisumi ja oleskelulupa	11
1.6 Puhelin ja SOS-passi.....	12
1.6.1 Puhelin	12
1.6.2 SOS-passi	13
1.7 Pankki- ja luottokortit.....	13
1.8 Terveys ja rokotukset.....	16
1.9 Virkamatkan tekeminen	18
1.9.1 Matkojen varaaminen	18
1.10 Ylemmän johdon matkustaminen	18
2. MATKALLA	19
2.1 Matkatavarat.....	19
2.1.1 Matkatavarat lentomatkustamisessa	19
2.1.2 Viivästynyt, kadonnut tai vahingoittunut matkatavara	20
2.2 Tietoturvasuus matkalla.....	22
2.2.1 Päätelaitteet	23
2.2.2 Tietoliikennelaitteet ja verkkoyhteydet.....	23
2.2.3 Tilaturvasuus	24
2.2.4 Salassa pidettävien tietoaineistojen käsittely.....	24
2.3 Rahansiirrot ulkomaille	25
2.4 Sairastuminen.....	25
2.5 Pidätys- tai vangitsemistilanteet	26
2.6 Kadonnut henkilö ulkomailla.....	27
2.7 Kriisitilanne	28
2.8 Ryöstön tai väkivallan uhriksi joutuminen	28
2.8.1 Ryöstö	28
2.8.2 Väkivalta.....	29
2.8.3 Kuolemantapaus ulkomailla	30
2.8.4 Yhteystiedot.....	30

3. MATKAN JÄLKEEN 31**MATKUSTUSTURVALLISUUS**

Matkustusturvallisuus tarkoittaa henkilöstöturvallisuutta ja työsuojelua. Työturvallisuuslainsäädäntö asettaa lähtökohdaksi työstä aiheutuvien riskien ja niiden vaikutuksen minimoinnin. Matkustusturvallisuudesta huomioiminen on osa työsuojelua ja sillä turvataan liiketoiminnan jatkuvuutta. Lisäksi on huomioitava matkustajan terveys.

Matkariskienhallinta koostuu ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemisestä, matkan aikaisesta suojaamisesta ja turvaamisesta sekä tarvittaessa ongelmatilanteista pelastamisesta. Tärkeää on tunnistaa matkakohteen yleisimmät riskit niin terveyden kuin turvallisuuden kannalta.

Jatkuvasti päivittyvät maaraportit antavat hyvän kuvan siitä, mitä kohdemaassa on meneillään. Turvallisuusasiat korostuvat, koska matkat riskialttiisiin maihin lisääntyvät. Matkalle lähtöön on hyvä valmistautua ja tutustua matkustukseen liittyviin yleisiin turvallisuusohjeisiin. Matkustajan huolellisuusvelvollisuus korostuu, koska työantajan mahdollisuudet vaikuttaa työympäristön turvallisuuteen ovat rajalliset.

1. ENNEN MATKAA

- Huolehdi, että passi on voimassa koko matkan ajan ja matkustusasiakirjat (matkaliput, passi/henkilökortti, viisumit, oleskeluluvat) ovat kunnossa.
- Hanki riittävät ennakkotiedot matkakohteesta.
- Ota mukaan matkavakuutuskortti tai tulostamasi matkavakuutustodistus. Matkavakuutus edellyttää, että matka alkaa Suomesta ja päättyy Suomeen.
- Tutustu ulkoministeriön antamiin matkustusturvallisuuteen liittyviin matkustustiedotteisiin.
- Tee matkustusilmoitus verkossa ulkoministeriöön ennen matkalle lähtemistä.
- Tallenna lähiomaisesi tiedot matkapuhelimeesi ja lompakkoosi ICE–merkinnällä.
- Kiinnitä huomiota virkamatkan edellyttämään tietoturvallisuutta koskevaan ohjeistukseen.
- Selvitä tarvittavat rokotukset sekä miten toimia äkillisessä hätätilanteessa.
- Kuljeta käytössäsi olevat lääkkeet käsimatkatavaroissa.

1.1 Matkustuksen riskit

Matkustamisessa on hyvä huomioida tavanomaiset terveyteen, liikenteeseen ja luonnonoloihin liittyvät riskit. Epätodennäköisempiä riskejä ovat esimerkiksi suuronnettomuus, luonnonmullistus, ympäristöönnettomuus, poliittiset levottomuudet, sisäiset väestöryhmien väliset yhteenotot tai sotatila. Etukäteissuunnittelulla, asianmukaisilla ehkäisykeinoilla sekä huolellisilla varotoimenpiteillä pienennetään onnettomuuden tai tautitartunnan riskiä. Mikään paikka maailmassa ei ole täysin riskitön. Kaikkia riskejä ei voi eliminoida täysin, joten kannattaa keskittyä suurimpiin riskeihin.

Huomioi ainakin seuraavat tekijät:

1.1.1 Toimintaohjeita matkustusriskien vähentämiseksi

Matkalle lähtijä voi koota henkilökohtaisen turvallisuuspakkauksen. Valmiita turvallisuus- tai pelastautumispakkauksia on myös saatavissa. Pakkaus sisältää yleensä matkapalovaroittimen ja murtohälyttimen. Pelastautumistilanteita varten tarpeellisia tarvikkeita ovat myös taskulamppu, pilli, linkkuveitsi, naru sekä ensiaputarvikkeet.

- Pidä rahat ja muut arvoesineet piilossa. Säilytä ylimääräinen luottokortti ja ylimääräistä käteistä muualla kuin lompakossa. Näin varmistat, ettet jää täysin rahattomaksi ryöstön yhteydessä.
- Ota kopiot lipuista sekä matkustusasiakirjoista. Mahdollisen varkauden tai katoamisen varalta tallenna skannattu kopio passista esimerkiksi omaan Turku.fi sähköpostin Yksityisviestit-kansioon tai omaan OneDrive –verkkolevyille. Mahdollisuuksien mukaan jätä passi hotellin kassa-kaappiin ja ota mukaasi passin paperikopio.
- Ilmoita kotimaassa asuville tuttavillesi säännöllisin väliajoin missä olet ja minne olet menossa. Heille kannattaa myös jättää kopiot matkasuunnitelmasta, passista ja matkavakuutuksesta.
- Seuraa paikallisia neuvoja vaarallisista alueista.
- Varo huijareita ja taskuvarkaita. Huijauksia on kolmenlaisia: ylihinnointelua, pakottaminen ostamaan jotain mitä et halua, ja suora varkaus.
- Hissien käyttö tulipalotilanteessa on kielletty. Tarkista aina, missä sijaitsee lähin varauloskäynti.

Auto-onnettomuuksissa loukkaantuu vuosittain huomattavasti enemmän matkailijoita kuin esimerkiksi terroriteoissa, joten ole aina varuillasi liikenteessä.

Liikkuessa bussilla tai junalla

- pysy kuljettajan/lipunmyyjän/vartijan lähellä

Liikkuessa taksilla

- käytä virallisia takseja; varmista, että kuljettaja käynnistää mittarin tai sovi hinnasta etukäteen
- kun matkustat yksin, istu kuljettajan takana, jossa hänen on hankalampi uhkailla sinua

Liikkuessa autolla

- älä aja humalassa
- seuraa paikallisia liikennesääntöjä
- lukitse auto ja muista että varas voi iskeä myös liikennevaloissa
- pidä arvotavarat pois näkyviltä
- pysäköi valaistuissa paikoissa, jossa on mahdollisimman vähän puita ja pensaita auton ympärillä niin, ettei mahdollinen autovaras saa tehdä "työtään" rauhassa.
- käytä vartioituja parkkipaikkoja varsinkin yöaikaan.
- ennen autoon astumista, katso ettei kukaan ole takapenkillä tai muuten auton läheisyydessä

liikkuessa kävellen

- tutustu karttaan hotellissa, ettei sinun tarvitse tehdä sitä keskellä katua
- selvitä onko joitakin kaupunginosia/paikkoja, joita tulisi välttää
- vältä kävelemistä pitkiä matkoja yöaikaan ja pysy valaistuilla alueilla

Pese aina kätesi ennen ruokailua tai ruoan käsittelyä sekä WC käyntien jälkeen. Käsihuuhte on yleensä alkoholipitoinen desinfektioaine, jota käytetään käsien pesun sijaan tai sen ohella bakteerien ja virusten kulkeutumisen ja tarttumisen ehkäisemiseksi. Käsihuuhte tuhoaa useita bakteereja ja sieniä.

Konsernihallinto

19.3.2019

Kaikki virukset eivät tuhoudu alkoholin vaikutuksesta viruksen rakenteesta johtuen, esimerkiksi vatsatautia aiheuttava norovirus ja influenssavirukset. Niille varmin käsihygieniatoimenpide on käsien pesu saippualla.

Maitohappobakteerivalmisteiden käyttö on hyvä keino auttaa vatsaa pysymään tasapainossa. Kuuri on hyvä aloittaa jo pari päivää ennen matkalle lähtöä ja jatkaa aina loman yli. Kannattaa välttää epämääräisten katuravintoloiden houkutuksia ja majoneesipohjaisia salaatteja. Ruoka on hyvä olla läpikypsennettyä. Meren antimisiin kannattaa suhtautua ulkomailla varauksella. Kala- ja äyriäisruoat aiheuttavat usein suolisto-ongelmia, sillä niihin kerääntyy helposti epäpuhtauksia. Yleensä pienemmät kalat ovat turvallisempia kuin isommat. Kalan elimiä ja simpukoita suositellaan vältettävän. Myös kaikki kylminä tarjottavat ja pakkaamattomat ruoat, esimerkiksi jäätelö, ovat alttiita pilaantumiselle.

Mausteet, kuten majoneesi, ketsuppi ja salaatikastikkeet ovat turvallisimpia umpinaisissa pakkauksissa. Vältä pastöroimattomia maitotuotteita. Vesi on ulkomailla syntyvien vatsavaivojen yleisin lähde. Käytä vain pulloitettua vettä; jos se ei ole mahdollista, keitä hanavesi vähintään kahden minuutin ajan ennen käyttöä. Myös jääpaloissa voi muhia bakteereja. Oluiden ja viinien alkoholipitoisuudet vaihtelevat maittain. Niitä kannattaa maistella varovasti ja kohtuudella. Älä ota vastaan drinkkejä vierailta; niihin voi olla sekoitettu vaikka tyrmäystippoja.

1.2 Matkustustiedotteet

Ulkoministeriön matkustustiedotteet antavat tietoa yleisestä turvallisuustilanteesta matkakohteessa sekä poliittisista ja kulttuurisista olosuhteista, joilla saattaa olla merkitystä matkustusturvallisuudelle.

Edustustot päivittävät matkustustiedotteet toimipiirinsä alueelta säännöllisesti ulkoministeriön ja omille verkkosivuilleen. Matkustustiedotteita julkaistaan noin 150 maasta, joissa Suomella on edustusto tai joista muuten pystytään hankkimaan luotettavaa tietoa. Ulkoministeriö voi harkintansa mukaan tiedottaa tietyille alueille matkustamista, siellä oleskelua tai alueelta poistumista koskevista olosuhteista. Tiedotteita, joissa suositellaan välttämään matkustamista tietyille alueille tai maahan, annetaan vain perustellusti. Ne perustuvat Suomen ja muiden EU-maiden edustustojen harkintaan kyseessä olevien maiden tai alueiden tilanteesta. Matkustaja vastaa matkapäätöksestään aina itse.

Matkustustiedotteen turvallisuustason muutoksella saattaa olla vaikutuksia matkavakuutusten ehtoihin. Tiedotteiden turvallisuustasot ovat:

1. Noudata tavanomaista varovaisuutta
2. Noudata erityistä varovaisuutta
3. Vältä tarpeetonta matkustamista
4. Vältä kaikkea matkustamista
5. Poistu maasta

Tiedotteen lopussa on kohdemaassa olevan Suomen edustuston yhteystiedot.

Kriisitilanteessa päivityksiä tehdään, mikäli kriisillä on pidempiaikaisia vaikutuksia maan turvallisuustilanteeseen. Kriisialueella asuvien kannattaa seurata ensisijaisesti paikallisten viranomaisten tiedotteita,

Konsernihallinto

19.3.2019

mutta myös edustuston verkkosivuja tilannetiedon ja toimintaohjeiden saamiseksi. Ne edustustot, joilla on Facebook/Twitter-tili, tiedottavat niiden kautta esimerkiksi äkillisistä muutoksista maan tilanteeseen.

Hitaasti kehittyvässä kriisissä alueelta kannattaa poistua omatoimisesti, kun normaalit liikenneyhteydet vielä toimivat. Edustusto avustaa myös välttämättömässä yhteydenpidossa matkailijan ja hänen kotimaassa olevan omaisensa välillä sekä välittää ulkoministeriölle tietoa kriisialueella olevista suomalaisista sekä kriisitilanteen kehittymisestä.

Suomen edustustot laativat toimialueensa kattavan valmiussuunnitelman, johon on kirjattu yksityiskohdalliset toimenpiteet kriisitilanteiden varalle. Valmiussuunnitelma voidaan julkaista edustuston verkkosivulla tai toimittaa kirjallisesti edustustoon rekisteröityneille, maassa asuville suomalaisille. Valmiussuunnitelma sisältää mm:

- tärkeät yhteystiedot
- kokoontumispaikat
- evakuointiohjeet varusteluetteloiheen

Muista maista tietoa tarvitsevat voivat tutustua muiden valtioiden tiedotteisiin tai ottaa yhteyttä ulkoasiainministeriön konsuliyksikköön.

Ulkoasiainministeriön matkustustiedotteet, tarkemmat tiedot mobiilipalveluista sekä Matkailuturvallisuuden neuvottelukunnan laatimat matkaturvallisuusohjeet löytyvät osoitteesta:

<http://formin.finland.fi/palvelut/matkustus>

Niiden maiden osalta, joista ei ole ministeriön julkaisemaa matkustustiedotetta, on hyvä tutustua matkustusturvallisuuteen muiden maiden matkustustiedotteiden avulla oheisesta linkistä:

<https://um.fi/muiden-maiden-matkustustiedotteet>

Matkapuhelimen tekstiviestillä voit tilata ja saada haluamasi matkustustiedotteen julkaisuhetkellä, etsiä edustustojen yhteystietoja ja tehdä matkustusilmoituksen. Tekstiviestipalvelun numero on **16 358**, ja se toimii DNA:n, Elisan ja Telian liittymillä. Muilla liittymillä numero on **+358 400 358 300**.

Esimerkiksi matkustaessa Ranskaan kirjoita tekstiviesti **MATKUSTUS RANSKA** (viimeisin tiedote) tai **TILAA RANSKA** (kestotilaus, voit perua sen **PERUUTA RANSKA**) viestillä. Suomen ulkomaanedustustojen yhteystiedot saat viestillä **YHTEYS RANSKA**.

Jos tarvitset hädänalaisessa tilanteessa konsuliapua, ota yhteyttä Suomen ulkomailla olevaan edustustoon tai kunniakonsuliin. Mikäli Suomella ei ole maassa omaa edustustoa, voit myös kääntyä minkä tahansa toisen EU-maan edustuston puoleen.

1.3 Matkustusilmoitus

Matkustusilmoitus on palvelu, jossa ulkomaille matkustavat tai muuttavat suomalaiset voivat antaa matka- ja yhteystietonsa ulkoministeriölle. Matkustusilmoituksen lisätietoihin voidaan ilmoittaa oman

Konsernihallinto

19.3.2019

esimiehen tai organisaation erikseen nimeämän henkilön yhteystiedot. Matkustusilmoitus kannattaa tehdä aina ja erityisesti silloin, jos matkustaa riskialttiille alueelle. Häätapauksessa tai kriisitilanteessa ulkoministeriö voi ottaa yhteyttä matkustusilmoituksen tehneisiin henkilöihin. Matkustusilmoituksen voi tehdä netissä osoitteessa www.matkustusilmoitus.fi.

Ilmoituksen voi myös tehdä tekstiviestin lähettämällä viesti numeroon **16 358** (DNA, Elisa ja Telia-Sonera) tai +358 400 358 300 (ulkomaiset liittymät ja muut suomalaiset liittymät).

Kirjoita matkapuhelimeen tekstiviesti: **MATKALLA** lähtöpäivä–paluupäivä matkakohde lisätiedot. Päivämäärien tulee olla muodossa *pp.kk.vvvv*. Jos vuosiluvun jättää pois, oletusarvona on kuluva vuosi. Jos matkustat saman matkan aikana useampaan maahan, tee jokaisesta maasta eri matkustusilmoitus.

Esimerkki-ilmoituksen mukaan 3 henkilöä on matkalla 01.10.–05.10.2018 Ranskassa, Pariisissa, ja heihin saa yhteyden InterContinental Paris Le Grand hotellista.

MATKALLA 01.10.–05.10.2018 RANSKA Pariisi 3hlö yhteys InterContinental Paris Le Grand

Edustusto pyrkii olemaan yhteydessä matkustusilmoituksen tehneisiin matkustajiin sellaisissa kriisitilanteissa, jotka edellyttävät toimenpiteitä, kuten siirtymistä turvallisemmalle alueelle. Matkailijan kannattaa myös itse ottaa yhteyttä edustustoon, jos havaitsee matkakohteessaan jotain kriisiin viittaavaa. Edustusto voi avustaa evakuoinnin järjestämisessä kriisialueelta lähimmälle turvalliselle alueelle tai kotimaahan, jos henkilökohtaisen turvallisuuden suojaaminen sitä edellyttää. Evakuointi on aina vapaaehtoista ja tapahtuu evakuoitavan omalla kustannuksella.

Hitaasti kehittyvässä kriisissä alueelta kannattaa poistua omatoimisesti, kun normaalit liikenneyhteydet vielä toimivat. Edustusto avustaa myös välttämättömässä yhteydenpidossa matkailijan ja hänen kotimaassa olevan omaisensa välillä sekä välittää ulkoministeriölle tietoa kriisialueella olevista suomalaisista sekä kriisitilanteen kehittymisestä.

Suomen ulkomailla oleva edustusto voi erikseen kertoa omilla verkkosivuillaan, Facebookissa ja Twitterissä tapahtumasta, joka vaikuttaa matkustusturvallisuuteen tai -mukavuuteen satunnaisesti tai lyhytaikaisesti.

1.4 Matkavakuutus

Ulkomaan virkamatkoja varten virkamatkalle lähtevälle annetaan vakuutuskortti. Kortti tulee palauttaa heti matkan päätyttyä, ellei toisin pyydetä. Vakuutuskorttia saa käyttää vain virkamatkalla. Vakuutusehtoihin tulee tutustua ennen matkaa.

Kaupungin matkavakuutus on LähiTapiolassa (sopimusnumero 353-4714983-Y). Käytä LähiTapiolan matkahätäpalvelunumeroa (24 h/vrk) **+358 800 0 4531** tilanteissa, jos tarvitset apua välittömästi.

Vakuutus kattaa kaikki Turun kaupungin työntekijät ja luottamushenkilöt ja on voimassa kaikkialla maailmassa työ- tai virkamatkoilla, joista vakuutuksenottaja suorittaa päivärahaa tai muuta matkustuskorvausta ja jotka vakuutettu tekee vähintään 50 kilometrin etäisyydelle normaaliin elinympäristöön kuuluvasta asunnostaan, työpaikastaan, opiskelupaikastaan tai vapaa-ajan asunnostaan.

Konsernihallinto

19.3.2019

1.4.1 Matkavakuutus

Matkavakuutuskortteja on jaettu Turun kaupungin toimialoille. Muistathan noutaa kortin itsellesi tai ryhmällesi ennen matkaa matkustamisesta vastaavalta henkilöltä. Tarvittaessa ota yhteys riskienhallintapäällikköön. Eurooppalainen sairaanhoitokortti on myös hyvä noutaa ennen matkalle lähtöä. Eurooppalaista sairaanhoitokorttia voit hakea Kelan toimistoista, jos kuulut Suomen sosiaaliturvaan.

LähiTapiolasta voi kysyä suosituksia hoitolaitoksista, muutoin ulkomailla voi hakeutua mihin tahansa lääkäriin. Kustannuksia hoitokuluista ei tarvitse maksaa itse, jos hoitolaitoksessa esittää matkavakuutuskortin tai –todistuksen. Hoitolaitokset vaativat usein matkustajalta maksusitoumuksen.

LähiTapiolan yhteistyökumppani ulkomaan henkilövahingoissa on Sos International, joka avustaa pohjoismaisia matkailijoita kaikkialla maailmassa. Hälytyskeskus on auki 24/7 puh: +358 9 25271160. Vakuutusosuimuksen mukaiset korvausmäärät:

• Matkasairaus- ja tapaturma	hoitokulut ilman ylärajaa
• Pysyvän haita korvaus	51 027€ ¹⁾ (tapahtuma)
• Kuolemantapaus korvaus	51 027€ ¹⁾ (tapahtuma)

Matkasairaus on äkillinen matkalla alkanut sairaus. Tapaturma on äkillinen tapahtuma, joka johtuu ulkoisesta syystä ja aiheuttaa vakuutetulle vamman hänen siitä tahtomatta.

1.4.2 Matkatavaravakuutus

Matkatavaravakuutuksesta maksetaan korvaus suoranaisesta esinevahingosta. Matkatavarat on vakuutettu vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutusmäärään (1 024€ ¹⁾) saakka matkaa kohden. Tämä vakuutusmäärä on suurin mahdollinen korvaus. Matkatavaroiden yhteisarvo ei vaikuta korvauksen määrään. Yhtäjaksoisen matkan enimmäiskesto on kolme kuukautta.

Työ- ja virkamatkoilla matkatavaroiden myöhästyessä yli neljä tuntia korvataan välttämättömyystarvikkeiden hankinnasta aiheutuneita kuluja enintään **500 euroon** ¹⁾ saakka kattaen mm. vaatteet. Tämän lisäksi vakuutus korvaa matkatavaroiden varkauksia ja rikkoutumisia. Jos esine on vahingoittunut tai kadonnut kuljetuksen aikana, vahingosta on ilmoitettava kuljetusliikkeen tai liikenneyhtiön edustajalle ja tähän liittyvä tosite on toimitettava LähiTapiolalle.

Jos on tapahtunut varkaus tai muu rikos, on vahingosta tehtävä rikosilmoitus kohdemaan poliisille ja toimitettava LähiTapiolalle poliisin antama jäljennös rikosilmoituksesta. Vakuutukseen sisältyy myös matkavastuuvakuutus, joka korvaa ulkopuoliselle aiheuttamiasi vahinkoja.

¹⁾ Mainitut euromäärät ovat esimerkkejä ajankohdan 19.3.2019 korvausmääristä.

Konsernihallinto

19.3.2019

1.4.3 Vahinkoilmoitukset

Matka- ja matkatavaravahinkoilmoitus tehdään MeTkussa osoitteessa

<https://tyo.turku.fi/sisaiset/riskienhallinta/Sivut/vakuutukset.aspx>

kohdassa Matkavakuutukset. Turun kaupungin Y-tunnus on 0204819-8, joka on sama kaikissa vakuutuksissa. Jos et saa yhteyttä MeTkuun, niin käytä seuraavia linkkejä:

<https://verkkopalvelu.tapiola.fi/a3/MatkavahinkoilmoitusWeb/>
<https://verkkopalvelu.tapiola.fi/a3/MatkatavaravahinkoilmoitusWeb/>

Ota tarvittaessa yhteyttä LähiTapiolan matkahätäpalvelunumeroon **+358 800 0 4531**.

1.5 Matkustusasiakirjat

Matkustusasiakirjoja ovat matkaliput, passi ja henkilökortti sekä mahdolliset viisumit ja oleskeluluvat. Ajokortti ei ole matkustusasiakirja tai virallinen henkilötodistus. Schengen-maiden väliltä on poistettu rajatarkastukset. Sinulla on kuitenkin oltava mukana hyväksytty ja voimassa oleva matkustusasiakirja.

Henkilökorttia voidaan käyttää passin sijaan myös matkustusasiakirjana. Joihinkin maihin Suomen kansalaisilta vaaditaan passin lisäksi viisumi, jonka tarvetta voit kysyä kohdemaan viranomaisilta, esimerkiksi maan lähimmästä edustustosta.

Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin välillä vallitsee henkilöiden vapaa liikkuvuus. Liikkuesasi muissa Pohjoismaissa et tarvitse matkustusasiakirjaa. Sinun on kuitenkin tarvittaessa pystyttävä todistamaan henkilöllisyytesi ja kansalaisuutesi. Ajokortissa ei ole vaadittavaa kansalaisuusmerkintää (ajokortin maatunnus FIN määrittää ajokortin haltijan syntymäpaikan).

1.5.1 Passi

Passi on todistus henkilöllisyydestäsi ja voit käyttää passia matkustusasiakirjana kaikkiin maihin matkustaessasi. EU-maissa passi on kelvollinen matkustusasiakirja sen voimassaolon päättymiseen asti, eli passin on oltava voimassa koko matkan ajan. Tarkista muiden maiden osalta kohdemaan viranomaisilta, kuinka kauan passisi on oltava voimassa matkan päättymisen jälkeen (yleensä 3 tai 6 kuukautta).

Passeissa on tietosivun sisällä mikrosiru, jolle tallennetaan passin tiedot, henkilötiedot, kasvokuva ja sormenjäljet. Passissa on koneluettava rivi sekä myös muita turvatekijöitä, jotka vaikeuttavat passin väärentämistä ja sirun tietojen väärinkäyttöä. Passin voimassaoloaika on enintään 5 vuotta ja passiin merkitään vain yhden henkilön tiedot. Voit hakea passia Suomessa miltä tahansa poliisilaitokselta tai sähköisesti Poliisin asiointipalvelusta.

<https://www.poliisi.fi/passi>

Konsernihallinto

19.3.2019

Ulkomailla sinun tulee hakea uutta passia kohdemaassa sijaitsevasta Suomen edustustosta. Edustukset voivat myöntää myös henkilökortteja. Mikäli kohdemaassa ei ole Suomen edustustoa, hae hätämatkustusasiakirjaa (Emergency Travel Document) toisen EU-maan edustustosta. Hätämatkustusasiakirjan saaminen ei yleensä onnistu odottaessa.

Passityypit

1. Tavallinen passi: Suomessa passin hakeminen poliisin sähköisessä asiointipalvelussa maksaa 49€¹⁾. Suomen ulkomaanedustustoista haettavasta passista peritään käsittelymaksua 140€¹⁾. Passin saamisessa kestää yhdestä viikosta useampaan viikkoon.
2. Pikapassi: Ulkomaanedustusto voi myöntää pikapassin. Pikapassin käsittelymaksu on 160€¹⁾. Pikapassin toimitusaika on 2–3 päivää nopeampi kuin tavallisen passin.
3. Express-passi: Express-passia ei voi tällä hetkellä hakea Suomen ulkomaanedustustoista. Poikkeustapauksessa voidaan myöntää väliaikainen passin, jonka käsittelymaksu on 175€¹⁾. Suomen kansalaiselle poikkeuksellisesti yhtä matkaa varten myönnettävästä käsin kirjoitettavasta hätäpassista edustusto perii 160€¹⁾.
4. Erityispassit: Merenkulkijain kansallisesta henkilöllisyystodistuksesta, väliaikaisesta muukalaispassista ja Laissez-Passer -matkustusasiakirjasta sekä Euroopan unionin kansalaiselle kotimatkaa varten annettavasta tilapäisestä matkustusasiakirjasta (Emergency Travel Document) edustusto perii 140€¹⁾.

Jos sinulta katoaa passi ulkomailla, tee siitä heti ilmoitus paikallisella poliisiasemalla. Useissa maissa on erityisiä turistipoliiseja, jotka ottavat ilmoituksia vastaan. Pyydä ilmoituksesta tai mahdollisesta tutkintapöytäkirjasta itsellesi kopio. Ilmoitus tai tutkintapöytäkirja on tarpeen myöhemmin haettaessa uutta passia ja mahdollista vakuutuskorvausta tai jos ilmenee, että kadonnutta passia käytetään väärin. Suomen viranomaiset eivät tee virallisia passien katoamisilmoituksia puhelimitse saatujen ilmoitusten perusteella. Voit hakea uutta passia minkä tahansa Suomen ulkomaanedustuston passinmyöntöpis- teestä. Mikäli Suomella ei ole omaa edustustoa maassa, käänny jonkun toisen EU-maan puoleen hätä- matkustusasiakirjan saamiseksi kotimatkaa varten.

Mikäli kadonneet viralliset asiakirjasi löytyvät myöhemmin, paikallinen viranomainen toimittaa ne yleensä suurlähetystölle. Kun passi on ilmoitettu anastetuksi tai kadonneeksi Suomen viranomaisille, sitä ei voi ottaa enää uudelleen käyttöön. Suurlähetystö lähettää kuitenkin löytyneet asiakirjat Suomeen asiakirjat myöntäneelle viranomaiselle tai niiden haltijan asuinpaikkakunnan poliisille.

¹⁾ Mainitut euromäärät ovat esimerkkejä ajankohdan 19.3.2019 korvausmääristä.

1.5.2 Henkilökortti

Henkilökortti on kuvallinen todistus haltijansa henkilöllisyydestä. Henkilökorttia voidaan käyttää rajoite- tusti myös matkustusasiakirjana, ja siinä on sähköisen asioinnin mahdollistava siru.

Henkilökorttia haetaan Suomessa Poliisilta, ja ulkomailla Suomen passeja myöntävistä edustustoista. Voit käyttää passin sijasta matkustusasiakirjana poliisin myöntämää henkilökorttia EU-maihin ja joihin- kin muihin Euroopan maihin matkustaessasi. Tavallinen henkilökortti on voimassa 5 vuotta.

Konsernihallinto

19.3.2019

Vain voimassa olevalla henkilökortilla voi matkustaa. Vanhentuneella, rikkinäisellä tai turmeltuneella henkilökortilla ei pääse läpi rajatarkastuksesta. Henkilötunnuksen on oltava ajan tasalla. Uusi henkilökortti on haettava silloin, kun sukunimi vaihtuu avioliiton seurauksena. Nimen muutoksen tulee olla päivittynyt väestötietojärjestelmään ennen kuin henkilökorttihakemuksen voi tehdä. Hallussasi voi olla vain yksi voimassa oleva henkilökortti. Kun haet ja saat haltuusi uuden henkilökortin, vanha korttisi raukeaa, vaikka sen voimassaoloaikaa olisikin vielä jäljellä.

Saat uuden henkilökorttisi mukana saatteen, jossa on ohjeet kortin käytöstä ja säilyttämisestä. Kortinhaltija vastaa huolimattomasta säilyttämisestä aiheutuvista seuraamuksista. Korttiin ei saa tehdä mitään omia merkintöjä. Korttia säilytetään huolellisesti puhtaissa ja kuivissa olosuhteissa niin, ettei se altistu voimakkaille lämpötilan, säteilyn tai kosteuden muutoksille tai jatkuvalle auringonvalolle.

Osa PVC-muovisista suojakoteloista saattaa tarttua korttiin, jolloin kortin pinta voi kärsiä. Korttia ei saa kastella eikä päästää kosketuksiin liuottimien kanssa eikä altistaa mekaaniselle rasitukselle (väännölle, iskuille tai taivutukselle), koska se voi vahingoittaa korttia tai sen sirukomponenttia. Jos huomaat, että korttisi on mennyt rikki, käänny poliisin lupapalvelupisteen tai ulkomailla Suomen edustuston puoleen. Rikki menneellä tai turmeltuneella kortilla ei saa matkustaa, sillä matkasi voi keskeytyä jossain rajatarkastuspisteessä. Jos henkilökortti katoaa tai varastetaan, siitä on tehtävä ilmoitus. Tämä on erittäin tärkeää väärinkäytösten estämiseksi. Tee ilmoitus käymällä poliisin toimipisteessä tai rikosilmoituslomakkeella

https://www.poliisi.fi/rikokset/sahkoinen_rikosilmoitus_

Kirjaa ilmoitukseen kattava selvitys kortin katoamisesta. Ulkomailla ilmoituksen voi tehdä Suomen edustustolle. Kun ilmoitus on tehty, voit hakea normaalisti uutta henkilökorttia. Poliisi kirjaa ilmoituksen ja peruuttaa vanhan kortin. Henkilökortti etsintäkuulutetaan poliisiasiaan tietojärjestelmässä, Schengen-tietojärjestelmässä ja Interpolin tietojärjestelmässä. Peruutettua henkilökorttia ei voi enää käyttää matkustusasiakirjana eikä sitä voi myöhemmin enää palauttaa voimaan, vaikka se löytyisikin.

Henkilökorttia voidaan käyttää matkustusasiakirjana passin sijasta seuraavissa maissa:

Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Saksa, San Marino, Slovakia, Slovenia, Sveitsi, Tšekki, Unkari, Viro

1.5.3 Suomen kansalaisen viisumi ja oleskelulupa

Yleensä yli kolmen kuukauden oleskelua varten vaaditaan oleskelulupa. EU-maissa riittää, että rekisteröit yli kolme kuukautta kestävän oleskelusi toisessa EU-maassa paikallisviranomaisille. Viisumeista, oleskelu- ja työluvista sekä tullimääräyksistä saat tietoa kohdemaan viranomaiselta.

Kansainvälisellä ilmakuljetusliitolla (IATA) on verkkosivuillaan käytössä palvelu, josta voit tarkistaa eri maiden viisumi- ja passisäännöksiä.

[Kansainvälinen ilmakuljetusliitto: Viisumi- ja passisäännöspalvelu](#)

Konsernihallinto

19.3.2019

Ole yhteydessä kohdemaan edustustoon Suomessa. Jos maalla ei ole edustustoa Suomessa, selvitä missä on lähin edustusto, joka hoitaa Suomen kansalaisten maahantuloasioita kohdemaahan.

[Ulkomaiden edustustot Suomessa](#)

Suomen kansalaiset tarvitsevat viisumihakemuksen liitteeksi vakuutustodistuksen voimassa olevasta matkavakuutuksesta.

Vakuutustodistuksen viisumia varten saa osoitteesta

suuretyritykset@lahitapiola.fi

Vakuutustodistusta varten tarvitaan:

- matkalle lähtijän nimi ja henkilötunnus
- matka-ajan alkamis- päättymisajankohta

1.6 Puhelin ja SOS-passi

Tallenna matkapuhelimeesi tärkeät puhelinnumerot: hotelli, matkanjärjestäjä, ICE-henkilö, lähiomaiset, lähin Suomen edustusto, maksukortin katoamisilmoitus, vakuutusyhtiön hätäpäivystys, ulkoministeriön päivystyksen numero +358 9 160 55555.

SOS-passi on kolmikielinen (suomi, ruotsi, englanti) tietopaketti, jossa on tietoa sitä kantavan henkilön perussairauksista, lääkityksestä ja mahdollisessa onnettomuustilanteessa huomioitavista lääkinnällisistä seikoista.

1.6.1 Puhelin

ICE-lyhenteen (In Case of Emergency) käyttäminen tarkoittaa omaisen puhelinnumeron tallentamista yhteistietoihin ICE-lyhenteellä. ICE-numeroita voi kännykkään tallentaa useampiakin, esimerkiksi "ICE1 puoliso" ja "ICE2 omainen".

Niihin älypuhelimiin, joihin ei ole tarjolla omia ICE- tai SOS-toimintoja, voi asentaa Punaisen Ristin tarjoaman sovelluksen, jolla ICE-yhteystiedot saa lisättyä kätevästi lukitusnäytön taustakuvaksi. Tieto on näin helposti auttajien saatavilla.

Hätäyhteystietojen merkitsemisessä voi tuki lähteä myös perinteiselle linjalle. Lappu liimattuna kännykkään puhelimen takapuolella toimii aivan yhtä hyvin kuin erilaiset sovellukset.

Tallenna matkapuhelimeesi myös lähimmän Suomen edustuston numero ja LähiTapiolan matkahätäpalvelunumero **+358 800 0 4531** sekä numero, johon voit ilmoittaa luottokortin katoamisesta. Vaihda myös kanssamatkustajien kanssa puhelinnumeroita. Jätä matkakohteen yhteystiedot sekä kotiväelle että työpaikalle. Tallenna myös majoituspaikkasi nimi, osoite ja puhelinnumero.

Muista kyberturvallisuus! Joissakin maissa lainsäädäntö ei takaa sähköisen viestinnän luottamuksellisuudelle yhtä ehdotonta suojaa kuin Suomessa. Suojausta vaativat viestit voi tarvittaessa salata. Muista myös suojata mahdollinen langaton verkkosi. Selvitä, mitä palveluja käytät ja mihin antamiasi tietoja käytetään.

1.6.2 SOS-passi

SOS-passi sisältää omistajan henkilötiedot sekä omaisten yhteystiedot. Passi sisältää myös elinluovutustestamentin. SOS-passeja voit tilata esimerkiksi Suone Punaisen Ristin verkkokaupasta. SOS-passi voi olla ranne- tai kaulakoruun säilötty tietoliuska, jolloin puhutaan SOS-rannekkeesta tai -riipuksesta. SOS-passi tarjoaa hätätilanteessa auttajalle elintärkeää tietoa potilaan terveydentilasta ja perussairauksista sekä hänen käyttämistään lääkkeitä, ja se saattaa ohjata potilaan hoitolinjan valinnassa. SOS-passin tiedot voivat myös osaltaan selvittää onnettomuuden syitä, esimerkkinä diabetespotilaan alhaisen verenokerin aiheuttama tajuttomuus. Uusiin SOS-kortteihin on lisäksi liitetty toimintaohjeet sairauskohtaustilanteisiin, kuvalliset elvytysohjeet ja ohjeita onnettomuuspaikalla toimimiseen.

SOS-ranneke sisältää tietoliuskan, josta on hätätilanteessa apua. Kirjoita liuskaan omat tietosi ja läheistesi yhteystiedot, mahdolliset krooniset sairaudet ja lääkitystarpeet, allergiat yms. SOS-korttiin voit merkitä korttiin omat ja läheistesi yhteystiedot, veriryhmän, sairaudet, allergiat ja lääkityksen. Korttia voit säilyttää esim. lompakossasi.

SOS-passia suositellaan muun muassa diabeetikoille, epileptikoille, anafylaksia-alttiille allergikoille sekä lisämunuaiskuoren toimintahäiriöitä sairastaville henkilöille, mutta siitä on hyötyä kenelle tahansa onnettomuustilanteeseen joutuvalle – sekä auttajalle että autettavalle.

1.7 Pankki- ja luottokortit

Ulkomaille matkustettaessa luottokortti on käytännössä turvallinen tapa kuljettaa valuuttaa. Varmista pankistasi, että maksuvälineesi on voimassa kohdemaassa. Oikein käytettynä pankki- ja luottokortin riskit ovat pienet. Visa ja Master Card kortit käyvät maksuvälineenä ympäri maailmaa ja niihin liittyy etuja, jotka tekevät matkailusta turvallisempaa ja helpompaa. Jos olet matkustamassa harvinaiseen matkakohteeseen, tarkista luottokortin toiminta luottokorttiyhdistä. Ennen matkaa:

- Selvitä korttisi luottoraja, sekä käytettävissä oleva luotto eli käyttövara.
- Tarkista korttisi voimassaolo. Matkoilla voi tulla yllätyksiä ja viivästyksiä (tulivuorenpurkaukset ja muut luonnonilmiöt ovat aiheuttaneet viivästyksiä).
- Selvitä automaattien sijainti esim. www.visa.com/atmlocator tai <http://www.mastercard.com/interactivelocator/atm.html> palveluista.

Varattaessa hotellia, vuokraamon autoa tai muuta palvelua, varaus saattaa tehdä luottokortillesi katevarauksen varmistaakseen luottokortin voimassaolon ja riittävän katteen. Katevaraus syö kortin käyttövaraa, eli jäljellä olevaa luottoa. Katevarauksesta pitäisi tulla ilmoitus asiakkaalle, mutta käytännössä näin ei aina tapahdu.

Konsernihallinto

19.3.2019

Jos mahdollista käytä vain pankkien automaatteja rahan nostamiseen ja mieluiten päiväaikaan. Automaatin kanssa tuleessa ongelmia, on sinun helppo ottaa yhteyttä pankkiin. Muissa automaateissa saatavaa olla myös korkeammat kulut. Olet tarkkana nostaessasi käteistä ulkomailla, sillä automaatti voi tarjota muitakin vaihtoehtoja noston lisäksi, esimerkiksi rahan laittamista kännykkäliittymään. Lisäksi jotkut korttiautomaatit voivat vaatia kuusinumeroista tunnuslukua. Tässä tapauksessa näppäile kaksi nollaa tunnusluvun eteen, ja jos nosto ei onnistu, niin vaihda toiseen automaattiin. Säilytä kuitit automaattinostoista.

Käteistä voi nostaa kortilla myös niissä pankkikonttoreissa, jotka käsittelevät Visa- tai MasterCard-tunnuksella varustettuja kortteja. Lisäksi käteisnostot ovat mahdollisia joissain valuutanvaihtopisteissä. Rahaa ei yleensä saa ilman henkilöllisyystodistusta, joten ota mukaasi passi. Käteisen nostaminen luottokortilta on lähes aina kalliimpaa kuin pankkitililtä, sekä ulkomailla että Suomessa. EU:ssa suomalaiselta pankkikortilta pystyy yleensä nostamaan ilmaiseksi käteistä muutaman kerran kuukaudessa. Joskus pankit perivät nostopalkkion ulkomailta nostetusta käteisestä, minkä takia on aina syytä tiedustella pankilta mahdollisista kuluista. Yleisimmin luottopuolelta nostaminen maksaa n. 2€ plus 2-3 % nostosummasta. EU-alueen ulkopuolella nostaminen credit- tai debit- puolelta on yleensä samanhintaista. Jos käteisnostosta veloitetaan kiinteä summa, kannattaa kerralla nostaa enemmän rahaa.

Luottokorttia tulee säilyttää huolella eikä sitä tarvitse välttämättä kantaa koko ajan mukana. PIN-koodi kannattaa pitää piilossa varsinkin koodia näppäiltäessä, kaupassa sekä automaateilla. Koodia ei myöskään kannata pitää lompakossa. Matkoilla on myös hyvä olla useampi maksukortti mukana siltä varalta, että kortti katoaa tai varastetaan.

PIN-koodi ei ole yleisesti käytössä kaikissa maissa. Esimerkiksi USA:ssa käytetään usein perinteistä magneettiraitaa. Lisäksi Pohjois-Amerikassa on tapana juomarahan jättäminen. Juomaraaha on tyypillisesti 15% tilauksen arvosta (pois lukien verot) ja se maksetaan käytännössä aina. Kortilla maksaessa juomarahan summa kirjoitetaan kuitissa olevaan erityiseen tyhjään kenttään ennen allekirjoitusta. Kuitista löytyvä toinen lisämaksuille tarkoitettu tyhjä kenttä on aina yliviivattava huolellisesti ennen allekirjoitusta, jotta siihen ei voida lisätä mitään jälkikäteen. Jos maksat jotakin, joka ei vaadi juomaraaha, yliviivaa molemmat kentät. Luottokorttiyhtiöt ja pankit työskentelevät vähentääkseen luottokorttipetoksia. Raportoi kaikki epäilyttävät siirrot luottotililläsi omaan pankkiisi. Jos pankki- tai luottokorttisi katoaa, varastetaan tai se jää ulkomailla automaattiin, ilmoita siitä välittömästi pankkisi sulkupalveluun. Oheisessa linkissä yhteystiedot:

<https://financer.com/fi/luottokortti/korttiturvallisuus/>

Kun suljet kadonneen tai varastetun korttisi soittamalla sulkunumeroon, vastuu kortin sulun jälkeen tapahtuvasta mahdollisesta väärinkäytöstä siirtyy kortinmyöntäjälle. Sinun vastuu päättyy tuon sulkuilmoituksen tekemiseen; ota muistiin tarkka aika, milloin soitit sulkupalveluun. Suljettua korttia ei saa ottaa uudelleen käyttöön vaikka se myöhemmin löytyisikin.

Mikäli huomaat kortillasi tapahtumia, joita et itse ole tehnyt, voit tehdä pankillesi oikaisupyynnön. Pankin asiakaspalvelusta saat ohjeita oikaisupyynnön tekemiseen. Pankkisi neuvoo myös, missä tilanteissa on aiheellista tehdä poliisille rikosilmoitus. Rikosilmoitusta tehdessäsi ilmoita poliisille, onko korttisi kadonnut, varastettu, vai onko sille tullut väärinkäyttöä, vaikka korttisi on ollut koko ajan hallussasi.

Konsernihallinto

19.3.2019

Mikäli asioit poliisiasemalla, ota mukaasi henkilöllisyystodistus ja mahdollisuuksien mukaan väärinkäytetyn korttisi numero sekä tositteen, josta väärinkäyttö näkyy. Tosite voi olla esimerkiksi tuloste verkkopankista tai luottokorttilasku. Mikäli korttisi ei ole kadonnut tai varastettu, ota se mukaasi.

Edustustot eivät vastaanota pankeilta yksityisten henkilöiden pankkikortteja tai -tunnuksia tai välitä niitä eteenpäin. Jos olet saanut pankiltasi asiakirjan ja on tarpeellista todistaa, että olet sen henkilökohtaisesti allekirjoittanut, edustusto voi kirjoittaa notaarintodistuksen allekirjoituksen oikeellisuudesta. Edustustoon on tultava henkilökohtaisesti paikan päälle. Sinun tulee voida vakuuttavalla tavalla todistaa henkilöllisyytesi. Voit joko kirjoittaa nimesi paikan päällä tai myöntää allekirjoituksen henkilökohtaisesti omaksesi. Notaarintodistuksesta peritään maksu. Palvelumaksuista kerrotaan tarkemmin edustuston omilla verkkosivuilla. Notaarintodistuksen saatuasi sinun tulee toimittaa todistus ja siihen liitetty asiakirja itse pankille. Pankki voi tämän jälkeen toimittaa pankkikortin ja -tunnukset antamaasi osoitteeseen, esimerkiksi paikalliseen hotelliin.

Pankki/kortti	Sulkupalvelun numero
Handelsbanken Hypo Nordea Oma Säästöpankki OP Ryhmä POP Pankki S-Pankki Säästöpankit LähiTapiola S-Business Oy Ålandsbanken	020 333 Ulkomailta +358 20 333 Varanumero ulkomailta +358 800 1 2400
Aktia	0800 0 2477 Ulkomailta +358 800 0 2477
Aktia Wallet	020 429 3939 Ulkomailta +358 20 429 3939
American Express	09 6132 0400 Ulkomailta +358 9 6132 0400
Danske Bank	0200 2585 Ulkomailta +358 200 2585
Diners Club Finland	0800 9 5555 Ulkomailta +358 800 9 5555
Elisa Rahoitus	010 2662 000 Ulkomailta +358 10 2662 000
Eurocard	0800 1 55777 Ulkomailta +358 800 1 55777
Ikano	010 7735 702 Ulkomailta +358 10 7735 702
SEB Kort	0800 1 55777 Ulkomailta +358 800 1 55777

1.8 Terveys ja rokotukset

Matkakohteesta riippuen on hyvä selvittää tarvittavat rokotukset sekä miten toimia äkillisen sairastumisen tai muun hätätilanteen yhteydessä. Matkustajan terveyteen liittyvät riskit korostuvat työntekijöillä, jotka matkustavat paljon.

Selvitä oma terveystilanteesi. Keskustele lääkärisi kanssa, jos sinulla on joku olemassa oleva sairaus, sinulla on säännöllinen lääkitys tai olet raskaana. Varsinkin paljon matkustavien terveydentilaan on hyvä kiinnittää entistä enemmän huomiota. Matkustamisen riskeihin kuuluvat esimerkiksi pitkiksi venyneet työpäivät, huonot ruokailutottumukset, liikunnan puute, pitkät lentomatkat, aikaerot ja jatkuva kiire. Pidä mielessä tautien ja tapaturmien ennaltaehkäisy ennen matkaa ja matkan aikana:

- Huolehdi ajoissa rokotussuojasta ja tarkista malarian estolääkityksen tarve.
- Huolehdi elintarvike- ja käsihygieniasta. Terveiden kannalta on turvallisinta käyttää keitettyä tai pulloitettua vettä juomiseen ja hampaiden pesuun.
- Nauti riittävästi nestettä.
- Vältä liiallista alkoholinkäyttöä. Se altistaa tapaturmille.
- Ole tarkkana liikenteessä. Käytä autossa turvavyötä ja moottoripyörällä ajaessasi kypärää.
- Suojaudu auringolta asianmukaisella vaateuksella, suojavoiteilla ja hyvillä aurinkolaseilla.
- Suojaudu hyönteisten pistoilta.
- Suojaudu sukupuolitaudeilta käyttämällä kondomia.

Rokotukset antavat tartuntatauteja vastaan suojan, joka joko täytyy uusina tasaisin väliajoin tai jonka vaikutus kestää koko loppuelämän. Rokottaminen on luonnollinen ja edullinen keino ehkäistä tartuntatauteja ja estää niiden leviämistä. Terveystilanteen ammattilaiseen tulisi olla yhteydessä 1–2 kuukautta ennen matkalle lähtöä.

Vaikka useimmat ottavat ennen matkaa kohteeseen suositellut pistokset, saattavat perusrokotukset olla retuperällä. Moni esimerkiksi unohtaa, että jäykkäkouristusrokotus tulee uusina kymmenen vuoden välein. Poliorokote tulisi niin ikään uusina joka viides vuosi, mikäli matkailee alueilla, joissa tautia esiintyy. Suosituksena onkin, että matkan aikana jäykkäkouristus- ja kurkkumätärokotesuoja on kaikilla matkailijoilla voimassa. Niiden suojateho kestää noin 10 vuotta. Lisäksi matkailijan perusrokotuksiin kuuluvat polio ja tarvittaessa MPR (tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko).

Kehitysmaiden lisäksi myös Euroopassa ja Yhdysvalloissa on tavattu tuhkarokkoepidemioita. MPR-rokote suojaa tuhkarokon lisäksi myös sikotaudilta ja vihurirokolta.

Matkakohteesi tartuntatautilanne ja rokotussuositukset löytyvät seuraavien viranomaisten sivuilta:

- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: Matkailijan terveysopas <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit/ohjeet-ja-saadokset/matkailijan-terveysopas>
- Maailman terveysjärjestö WHO <http://www.who.int/en/>
- Euroopan tartuntatautivirasto <https://www.ecdc.europa.eu/en/home>

Konsernihallinto

19.3.2019

Rokotteilla ehkäistäviä tauteja:

- Hepatiitti A (HAV) (Aiemmin tunnettu nimellä keltatauti):
Virusen aiheuttama tarttuva akuutti maksatulehdus; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Hepatiitti B:
Virusen aiheuttama, mahdollisesti vakava ja pitkäkestoinen maksatulehdus, joka on maailmalla hyvin yleinen; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Hinkuyskä:
Erittäin tarttuva bakteerin aiheuttama tauti, joka aiheuttaa flunssaa muistuttavia oireita ja rajuja yskänpuuskia; kuuluu kansallisessa rokotusohjelmassa lapsille ja nuorille.
- Influenssa:
Kuumeinen ja mahdollisesti raju hengitysteiden infektio tauti, joka leviää pisaratartuntana; kuuluu kansallisessa rokotusohjelmassa pienille lapsille, yli 65-vuotiaille, riskiryhmille ja heidän läheisilleen.
- Japanin aivotulehdus:
Hyttysten levittämä vakava virusinfektio, jossa kuolleisuus on suuri; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Jäykkäkouristus:
Tauti, jonka aiheuttaa maaperässä yleisesti esiintyvä bakteeri; kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan yhdistelmärokotteen osana.
- Keltakuume:
Hyttysten levittämä akuutti, verenvuotokuumeisiin kuuluva virustauti, joka johtaa usein kuolemaan; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Kolera:
Bakteerin aiheuttama vakava tauti, joka voi aiheuttaa voimakasta ripulia. Leviää helposti ulosteiden tai saastuneen ruoan välityksellä; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Lavantauti:
Bakteerin aiheuttama vakava yleisinfektio, joka voi tarttua saastuneesta ruoasta tai juomasta. Rokote ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Malaria:
Alkueläimen aiheuttama vakava, jopa hengenvaarallinen kuumetauti, joka leviää hyttysten välityksellä. Tautia ehkäistään estolääkityksellä.
- Meningokokkitaudit:
Bakteerin aiheuttama aivokalvontulehdus, vaikea yleisinfektio tai jopa kuolemaan johtava verenmyrkytys; kuuluu kansallisessa rokotusohjelmassa varusmiehille.
- Polio:
Erittäin herkästi tarttuva virustauti, joka voi aiheuttaa aivokalvontulehduksen tai jopa halvausoireita; kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Tuberkuloosi:
Bakteerin aiheuttama tarttuva, maailmanlaajuisesti merkittävä ja usein tappava infektio tauti; kuuluu kansallisessa rokotusohjelmassa vain riskiryhmille.
- Vesikauhu:
Virusen aiheuttama keskushermostosairaus, joka johtaa lopulta aivotulehdukseen ja kuolemaan. Vesikauhu tarttuu sairastuneen eläimen syljen välityksellä; ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.

Konsernihallinto

19.3.2019

1.9 Virkamatkan tekeminen

Virkamatka on esimiehen määräykseen (matkamääräys) perustuva matka, joka ei kuulu tavanomaiseen virkatoimintaan / tehtävään, ja joka edellyttää matkustamista virka- tai työpaikan ulkopuolelle

Virka- ja työmatkoissa noudatetaan KVTES:n matkakustannusten korvauksia koskevaa liitettä 16 sekä asiasta annettuja kaupungin omia ohjeita. Esimerkiksi koulutukseen osallistumista varten työntekijälle ja viranhaltijalle myönnetään pääsääntöisesti virka-/työvapaata, ja ainoastaan siinä tapauksessa, jos työnantaja pitää koulutukseen osallistumista virka-/ työtehtävien hoidon kannalta välttämättömänä, työnantaja voi määrätä viranhaltijan/ työntekijän osallistumaan koulutukseen virkamatkana.

Matkustukseen liittyvät toiminnot tehdään työntekijän itsepalveluportaalissa SAP HR:ssa.

1.9.1 Matkojen varaaminen

Matkapyyntö tulee tehdä hyvissä ajoin ennen matkaa. Matkapyynnössä tulee ilmetä kaikki matkasta mahdollisesti aiheutuvat kulut. Mahdollinen matkaohjelma on liitettävä matkapyyntöön. Ryhmämatkoissa tulee korkeimmassa asemassa oleva henkilön lupa-anomuksessa olla näkyvissä kaikkien samalle matkalle lähtijöiden nimet.

Matka tulee varata aina oman toimialan matkustusvastaavan kautta. Jos näin ei ole toimittu, ei kaupunki ole velvollinen maksamaan henkilön matkakustannuksia. Matkanvaraaja ei tee matkavarauksia ennen kuin matkustajalla on hyväksyty matkustuslupa

Matkalasku on tehtävä kahden kuukauden kuluessa matkan päättymisestä. Ulkomaille suuntautuneista matkoista on hyväksyjän niin vaatiessa laadittava matkalaskuun liitettävä matkaraportti.

Juna- ja bussiliput sekä piknik-risteilyt voi matkustava henkilö tai matkanjärjestäjä jatkossakin varata itsenäisesti.

HUOM! Piknik-risteilyistä ei makseta päivärahaa.

Mikäli matkan aikana tulee lentolakoista tai muista syistä johtuvia pakottavia tarpeita tehdä muutoksia lentoihin tai hotellivarauksiin, voi matkustaja ottaa yhteyttä matkatoimiston 24/7 palveluun arkisin klo 16.00 – 08.00 välisenä aikana sekä viikonloppuisin. Muuten kaikki muutokset pitää tehdä matkanvaraajan kautta.

1.10 Ylemmän johdon matkustaminen

Suosittelavaa on, että korkeintaan puolet kaupungin johtavista virkamiehistä (kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja, konsernihallinnon ryhmänjohtajat ja toimialajohtajat) ja poliittisesta johdosta (kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajat) matkustavat samassa lentokoneessa tai muussa kulkuneuvossa.

2. MATKALLA

- Hakeudu hoitoon hyvissä ajoin tarpeen mukaan. Hoitoon voi hakeutua myös matkan jälkeen kahden viikon kuluessa matkan päättymisestä.
- Vahingon sattuessa ole yhteydessä LähiTapiolan matkahätäpalveluun **+358 800 0 4531**
- Kysy lähintä hoitolaitosta esimerkiksi hotellin vastaanotosta.
- Ota kuitit talteen matkalla maksamistasi kuluista.
- Tee varkaustapauksissa ilmoitus paikalliselle poliisille.
- Pyydä kuljetuksen aikana sattuneista vahingoista todistus liikenneyhtiöltä.

2.1 Matkatavarat

Huolehdi matkan aikana omasta ja työnantajasi omaisuudesta (esim. kannettavat tietokoneet). Jätä tarpeettomat arvoesineet kotiin.

Matkatavaroiden osalta käytä tavallisia, vahvoja ja hyvin lukittavia laukkuja. Laukkujen erottamiseksi kannattaa hankkia tarra tai muu tunnistete. Pakkaa matkatavarasi itse. Älä ota kuljetettavaksi mitään, mikä ei ole sinun. Selvitä etukäteen myös kunkin maan tullimääräykset. Turvatarkastuksia varten tulee metallinilmaisimella tunnistettavat sekä patterilla toimivat elektroniset laitteet sekä nesteet varata siten, että ne on helppo ottaa tarkastajien nähtäväksi. Pidä matkalaukkusi lukittuina ja käsimatkatavarat valvonnassa. Opi säilyttämään matkalaukkusi ja asiakirjasalkkusi lukittuna. Poista varusteista yrityksen nimet, merkit ja logot, sillä ne voivat herättää tarpeetonta kiinnostusta.

2.1.1 Matkatavarat lentomatkustamisessa

Käsimatkatavarat ja ruumaan menevät laukut tulee pakata ohjeiden mukaisesti. Tarkista, mitä saat ottaa mukaan lennolle Finsecpron palvelusta

<http://www.mitamukaanlennolle.fi/fi>

Matkustamoon voit viedä kameroita, kuulokkeita, tabletteja, kännyköitä ja kannettavia tietokoneita. Niiden käytöstä lennon aikana tiedotetaan koneessa. Jos kuitenkin päädyt pakkaamaan laitteesi ruumamatkavaraan, muista katkaista niistä virta. Pakkaa varavirtalähteet eli power bankit ja akut aina käsimatkatavaraan. Ruumassa niiden kuljettaminen on kielletty. Yhden pariston tai akun energiasäilytys saa olla enintään 100 Wh.

Nesteitä voit viedä matkustamoon korkeintaan 100 ml pakkauksissa. Yhteensä niitä saa olla sen verran, mitä mahtuu yhteen litran vetoiseen, läpinäkyvään ja uudelleen suljettavaan muovipussiin. Tätä isommat pakkaukset on pakattava ruumaan menevään matkalaukkuun. Nesteitä ovat juomien ja selkeästi nestemäisten tuotteiden lisäksi lähes kaikki kosmetiikkatuotteet ja useat elintarvikkeet. Hyvä nyrkisääntö on, että jos tuotetta voi levittää, se on nestettä. Poikkeuksen tekevät vauvanruuat ja äidinmaidonkorvikkeet sekä erikoisruokavalioon liittyvät nesteet, joita voi kuljettaa käsimatkatavaroissa matkan aikana tarvittavan määrän.

Konsernihallinto

19.3.2019

Pakkaa muualta kuin lentoasemilta tai lentokoneesta ostettu alkoholi ruumaan menevään matkatavaraan. Yli 70-prosenttista alkoholia ei saa lainkaan kuljettaa lentokoneessa. Lentoasemilta ja lentokoneesta ostetut tax free -nesteet voi viedä lentokoneen matkustamoon. Jatkomatkustajat saavat kuljettaa vaihtokentän turvatarkastuksen läpi tax free -juomat edellyttäen, että tuotteet on pakattu sinetöityyn, avaamattomaan ja läpinäkyvään kassiin, jossa on selvästi esillä ostoskuitti.

Reseptilääkkeet saat viedä matkustamoon alkuperäispakkauksessa matkustajan nimellä varustettuna.

Sakset, veitset, monitoimityökalut, viinipulloavaajat jne. on pakattava ruumaan menevään matkatavaraan. Pienet kynsisakset, joiden terän enimmäispituus on kuusi senttimetriä, sekä neulepuikot ja virkkuukoukut voit viedä matkustamoon käsimatkatavarana.

Sähkösavukkeet, sähköpiiput, sähkösarikat ja muut vastaavat hengityshöyryjä tuottavat laitteet on kuljettava käsimatkatavaroissa, taskussa tai käsilaukussa. Niitä ei saa pakata ruumamatkatavaraa

Helposti syttyvät, myrkylliset tai syövyttävät aineet kuten sytytysnesteet, ilotulitteet ja yli 500 ml hiuskiinnikkeet on kokonaan kielletty. Tunnistat ne useimmiten tuotepakkauksen kyljessä olevasta varoitusmerkistä. Voit ottaa matkustamoon vain yhden tulitikkurasian tai tupakansytyttimen, jonka saat kuljettaa vain taskussasi. Niitä ei saa kuljettaa pakattuna käsimatkatavaroihin eikä ruumassa. Varmista, ettei sytytin sisällä kiellettyjä sytytinnesteitä. USA:n lennoilla tulitikut ja sytyttimet ovat kokonaan kiellettyjä.

2.1.2 Viivästynyt, kadonnut tai vahingoittunut matkatavara

Jos matkatavarat viivästyvät, katoavat tai vahingoittuvat, lentomatkestajalla on oikeus lentoyhtiön maksamaan korvaukseen, Korvauksen enimmäismäärä on noin 1220€. Matkatavaran viivästyksestä, katoamisesta ja vahingoittumisesta on ilmoitettava välittömästi. Korkeammasta korvausvastuusta voi sopia ennen matkaa lentoyhtiön kanssa, mutta siitä joutuu maksamaan lisämaksun. Mikäli kadonneiden tavaroiden arvo ylittää korvauksen enimmäismäärän, voit hakea lisäkorvausta vakuutusyhtiöltäsi.

Matkatavarat ovat viivästyneet, jos ne eivät saavu samalla lennolla kanssasi. Täytä välittömästi lentoaseman saapumisaulassa PIR-lomake (Property Irregularity Report) ja vaadi siitä itsellesi kopio. Oikeus korvaukseen riippuu usein siitä, tapahtuuko viivästys meno- vai paluulennolla.

Menolento:

- Voit vaatia lentoyhtiöltä korvausta välttämättömistä hankinnoista, esim. hygieniatuotteista ja vaatetuksesta, joilla selviät odotuksen ajan matkakohteessa. Matkestajalla on velvollisuus minimoida aiheutuneet kustannukset, joten käytännössä vaatevarastoa ei voi uusia.

Paluulento:

- Matkatavaroiden viivästymien paluulennolla ei yleensä aiheuta samanlaista vahinkoa kuin viivästys menolennolla, minkä takia korvaukselle on harvoin perusteita.

Matkatavaravakuutuksesta korvataan välttämättömyystarvikkeiden hankintakustannukset, kun matkatavarat on luovutettu kuljetusliikkeen, liikenneyrityksen tai matkanjärjestäjän haltuun ja ne tulevat matkakohteeseen vakuutetun jälkeen yli neljä tuntia myöhässä. Jotkut lentoyhtiöt tarjoavat välttämättömyystarvikepakkauksen tai antavat etusetelin (voucher), jolla voi tehdä välttämättömimmät hankinnat.

Konsernihallinto

19.3.2019

Kun viivästynyt matkatavara on toimitettu, tee 21 vuorokauden kuluessa kirjallinen korvausvaatimus taloudellisista menetyksistä. Liitä lentoyhtiölle osoitettuun vaatimukseen jäljennös PIR-lomakkeesta sekä kuitit aiheutuneista välttämättömistä hankinnoista. Merkitse kuitteihin, mitä olet hankkinut. Säilytä itselläsi kopio kuiteista.

Lentoyhtiö ei ole vastuussa matkatavaran viivästymisestä, jos se pystyy näyttämään toteen ryhtyneensä vahingon välttämiseksi kaikkiin toimenpiteisiin, joita siltä voi kohtuudella edellyttää. Vahingonkorvausta ei yleensä saa esimerkiksi sääolosuhteiden, turvallisuusriskien tai lakon aiheuttamien viivästysten takia. Lentoyhtiön täytyy kuitenkin pystyä osoittamaan viivästyksen syy ja perustelemaan oma toimintansa tilanteessa.

Matkatavarat katsotaan kadonneeksi, jos niitä ei kuulu 21 vuorokauden kuluessa lennon saapumisesta. Tee kadonneista matkatavaroista korvausvaatimus lentoyhtiölle. Liitä korvausvaatimukseen PIR-lomake, luettelo matkalaukun sisällöstä ja jokaisen tuotteen arvosta sekä hankinta-ajankohdasta.

Varaudu siihen, että lentoyhtiö vaatii sinulta näyttöä kadonneiden tuotteiden arvosta kuittien muodossa. Jos kuitteja ei ole saatavilla, pyri luettelossasi näyttämään ostoajankohta ja ostohinta. Ota huomioon, että et tule saamaan käytetyistä tavaroista hankintahinnan tai uuden tuotteen hinnan mukaista korvausta, vaan saamasi käyttöhyöty ja käytetyn tavarán arvon alennus huomioidaan korvauksessa.

Lentoyhtiö on vastuussa, jos kirjattu matkatavara vahingoittuu, katoaa tai tuhoutuu matkatavaran ollessa sen huostassa. Jos et tee vahinkoilmoitusta heti saatuaasi laukun hallintaasi, sinun voi olla lähes mahdotonta osoittaa vahingon aiheutuneen matkalaukun ollessa lentoyhtiön hallussa. Lentoyhtiö ei ole vastuussa, jos matkatavaran vika, laatu tai huonolaatuisuus on syynä vahinkoon. Käsimatkatavaran vahingosta lentoyhtiö on vastuussa vain, jos vahinko aiheutui sen tai sen palveluksessa olevan henkilön huolimattomuudesta.

Jos matkatavarasi on vahingoittunut, tee vahinkoilmoitus lentoyhtiölle täyttämällä PIR-lomake välittömästi saavuttuasi lennolta ja tähän liittyvä tosite on toimitettava LähiTapiolalle. PIR-lomakkeen lisäksi on tehtävä vahinkoa koskeva kirjallinen ilmoitus lentoyhtiölle. Tee kirjallinen ilmoitus heti huomattuasi vahingon ja joka tapauksessa viimeistään 7 päivän kuluessa tavarán vastaanottamisesta, koska muuten menetät oikeutesi saada korvausta. Kuvaile aiheutunut vahinko. Liitä kopio PIR-lomakkeesta kirjalliseen vaatimukseesi. Valokuva voi auttaa korvausvaatimuksen käsittelyssä.

Varaudu osoittamaan vahingoittuneen tavarán arvo ja ota huomioon, että käytetystä tavarasta ei makseta korvausta hankintahinnan täyden arvon mukaan.

Jos on tapahtunut varkaus tai muu rikos, on vahingosta tehtävä rikosilmoitus kohdemaan poliisille ja toimitettava LähiTapiolalle poliisin antama jäljennös rikosilmoituksesta. Vakuutukseen sisältyy myös matkavastuuvakuutus, joka korvaa ulkopuoliselle aiheuttamiasi vahinkoja.

Konsernihallinto

19.3.2019

Matka- ja matkatavaravahinkoilmoitus tehdään MeTkussa osoitteessa”

<https://tyo.turku.fi/sisaiset/riskienhallinta/Sivut/vakuutukset.aspx>

kohdassa Matkavakuutukset. Turun kaupungin Y-tunnus on 0204819-8, joka on sama kaikissa vakuutuksissa. Jos et saa yhteyttä MeTkuun, niin käytä seuraavia linkkejä:

<https://verkkopalvelu.tapiola.fi/a3/MatkavahinkoilmoitusWeb/>
<https://verkkopalvelu.tapiola.fi/a3/MatkatavaravahinkoilmoitusWeb/>

Ota tarvittaessa yhteyttä LähiTapiolan matkahätäpalvelunumeroon **+358 800 0 4531**.

2.2 Tietoturvasuus matkalla

Ulkomailla tapahtuvaa työskentelyä voi verrata satunnaiseen etäkäyttöön Suomessa, mutta siihen liittyy selvästi suurempia riskejä. Tarve hyödyntää tietotekniikan tarjoamia palveluita näkyy myös ulkomailla tapahtuvassa työskentelyssä

Ole varovainen ICT-laitteiden käytössä; älä koskaan jätä älypuhelin, tietokonetta, tablettia (jatkossa ”pääteleite”) muualle kuin lukittuun tai muuten valvottuun, turvalliseen tilaan. Turvattomammissa maissa niitä tulee kuljettaa aina mukana. Hotellien turvakaapit eivät ole riittävän turvallisia salassa pidettävän tietoaineiston säilyttämiseen.

Ole varovainen mm. lentokentillä, kadulla kulkiessasi, hotelleissa tai ravintoloissa asioidessasi, sillä joku saattaa ottaa kuvia, joita voi käyttää hyväkseen. Joku saattaa myös pyrkiä aiheuttamaan tilanteen tai saattamaan kohteen tilanteeseen, jonka dokumentointia voidaan käyttää henkilöä vastaan uhkailemalla sen julkaisemisella. Ilmoita mahdollisista epäilyistä organisaatiosi turvaorganisaatiolle.

Muistitikku häviää helposti. Älä tallenna tikuille muuta kuin julkista materiaalia. Aineistoa voi kuitenkin tallentaa omalle muistitikulle, jos tiedot on salattu organisaation hyväksymällä salaustuotteella. Älä käytä muita kuin organisaation käyttösi antamia muistitikkuja. Älä käytä lahjana saatua tikkua työtehtävien hoitamisessa tai edes kotikoneessasi, vaikka tuntisit sen lahjoittajan.

Käytännössä päätelaitteet ovat paikkatietoestettyjä eli ne toimivat ensisijaisesti vain Suomessa. Jos kuitenkin hävität laitteesi vaihda salasanat välittömästi. Ota myös yhteyttä Turun Servicedesk:iin +358(2) 2627000 (arkisin klo 7-16). Henkilötietoihin liittyvissä tietoturvaloukkauksista tee ilmoitus myös Tietosuojaavastavalle sähköpostiin tietosuoja@turku.fi.

Vinkkejä henkilökohtaiseen tietoturvaan matkoilla:

- Hanki VPN ja käytä sitä.
- Ota käyttöön kolmannen osapuolen sovellusta hyödyntävä kaksivaiheinen varmistus.
- Älä jaa lomasuunnitelmiasi tai kuvia sosiaalisessa mediassa ennen kuin olet kotona.
- Suojaa kaikki laitteesi salasanalla.
- Jätä turhat laitteet kotiin, jos mahdollista.

2.2.1 Päätelaitteet

- Kuljeta päätelaitteet ja tietovälineet matkustaessasi aina käsimatkatavaroissa
- Älä jätä päätelaitetta valvomattomaan, lukitsemattomaan tilaan. Riskialttiilla alueella matkustaessasi pidä päätelaitteet aina mukanasasi. Tällöin niitä ei saa jättää esimerkiksi hotellihuoneeseen ilman luotettavan henkilön valvontaa.
- Mikäli kohdemaan viranomaisen vaatii salassa pidettävien tietoaineistojen luovuttamista tai pääsyä käytössäsi oleviin päätelaitteisiin, salli se. Pyydä tästä kirjallinen todistus. Ota tilanteen jälkeen välittömästi yhteys omaan esimieheesi tai turvallisuusorganisaatioosi lisäohjeiden saamiseksi.
- Ole normaalia varovaisempi päätelaitteiden käytössä, käytä niitä vain työtehtävien hoitamiseen. Jos käytössäsi on työmatkalla erillinen, muuta kuin työtehtäviä varten tarkoitettu päätelaite (esimerkiksi älypuhelin tai tabletti), älä hoida sillä työtehtäviin liittyviä asioita.
- Mikäli havaitset päätelaitteellasi huolestuttavaa, normaalista poikkeavaa toimintaa, lopeta laitteen käyttö ja ota yhteys Turun kaupungin Servicedesk:iin lisäohjeiden saamiseksi.
- Mikäli päätelaitteesi katoaa tai se varastetaan, ota välittömästi yhteys organisaatiosi ohjeistamaan tahoon (Servicedesk sekä tietosuoja@turku.fi), jotta laitteen käyttö voidaan estää ja näin pienentää tilanteesta syntyneitä riskejä.
- Palattuasi matkalta takaisin Suomeen, toimi saamiesi ohjeiden mukaisesti. Jos olet saanut matkaa varten erillisen päätelaitteen, lopeta sen käyttö ja palauta se saamiesi ohjeiden mukaisesti.
- Jos epäilet esimerkiksi jonkin työtehtäviin tai vapaa-ajan käyttöön liittyvän palvelun salasanan päättyneen ulkopuoliselle taholle, vaihda salasana välittömästi.
- Ole normaalia tarkkaavaisempi matkasi jälkeen esimerkiksi sinulle saapuvien sähköpostiviestien suhteen. Mikäli käytät sosiaalisen median palveluita, ole huolellinen hyväksyessäsi mahdollisia linkittymispyyntöjä.
- Matkalla saadut mahdolliset ICT-tekniikkaa sisältävät tai muut sähköiset lahjat on syytä tuhota. Niitä ei missään tapauksessa saa liittää työnantajasi käyttöösi antamiin laitteisiin tai ottaa käyttöön organisaatiosi toimitiloissa. Samoin niitä ei voi suositella liitettäväksi myöskään vapaa-ajan laitteisiin tai kotona.

2.2.2 Tietoliikennelaitteet ja verkkoyhteydet

- Selvitä, miten ja millaisia tietoliikenneyhteyksiä voit käyttää kohdemaassa. Suosituksena EU-alueella on, että käytät sähköpostin ja kalenterin osalta operaattorin tarjoamia 3/4G-yhteyksiä eli luet sähköpostia/kalenteria ensisijaisesti älypuhelimella. Tällöin tietoliikenne ei kulje lainkaan tuntemattoman wlan-tukiasemayhteyden tarjoajan kautta.
- Voit myös jakaa älypuhelimesi datayhteyden asettamalla älypuhelimien asetuksista mobiilitukiasema päälle (katso samalla mikä on mobiilitukiaseman wifi-verkon nimi ja salasana). Voit liittää nyt muut päätelaitteet tähän älypuhelimien mobiilitukiasemaan, jolloin myös liitetyt laitteet käyttävät operaattorin tarjoamia 3/4G-yhteyksiä.
- Laajamittainen päätelaiteella olevien kaikkien palveluiden käyttö saattaa aiheuttaa merkittäviä tietoliikennekustannuksia etenkin EU-alueen ulkopuolella, jolloin saattaa tulla tarve käyttää wlan-yhteyksiä. Pyri hyödyntämään tällöin hotellin tai kohdeorganisaation käyttöäsi tarjoamaa langatonta wlan/wifi -yhteyttä.

- Matkustettaessa EU-alueen ulkopuolelle matkapuhelinverkon kautta toteutettavia datayhteyksiä ei tule käyttää ilman erillistä ohjeistusta.
- Jos joudut käyttämään avoimia wlan/wifi- tietoliikenneyhteyksiä, varmista sellaiseen liittyessäsi, että se ei edellytä henkilökohtaisten tietojesi luovuttamista tai ettei sen käytöstä aiheudu mitään piilokustannuksia. Hotellia varattaessa kannattaa etukäteen selvittää, millainen langaton yhteys siellä on tarjolla ja pyrkiä hyödyntämään sitä. Osa hotelleista saattaa tarjota wlan/wifi -yhteyksiä vain tietyissä tiloissa tai kerroksissa.
- Käytä liikennöintiin aina päätelaitteeseen asennettua VPN-yhteysohjelmaa.
- Älä pidä bluetooth -yhteyttä turhaan päällä; sitä hyödyntäviä haavoittuvuuksia tulee esiin säännöllisesti, lisäksi se kuluttaa aiheettomasti virtaa. Varmista, että bluetooth -yhteyttä ei voi avata ilman hyväksyntäsi.

2.2.3 Tilaturvallisuus

- Sovita työskentelysi ja keskustelusi käytössä olevaan tilaan. Jos et voi olla varma tilan turvallisuudesta, voit keskustella asioista vain julkisella tasolla. Mikäli joudut keskustelemaan salassa pidettävistä, hakeudu turvallisempaan tilaan kuten hotellihuoneeseen.
- Kuten kotimaassa toimittaessa, tarkista aina ympäristösi ennen kuin soitat puhelimella tai aloitat työskentelysi päätelaitteella.
- Ole erityisen varovainen, kun käsittelet salassa pidettäviä tietoaineistoja tai syötät päätelaitteisiin käyttäjätunnuksia ja salasanoja, jotta kukaan ei pääse niitä näkemään. Käytä päätelaitteissa näyttösuoja, joka rajoittaa lähistöllä olevien henkilöiden mahdollisuutta nähdä näyttösi sisältö. Huomaa, että se ei estä suoraan takaapäin tapahtuvaa katselua tai kameravalvontaa.
- Huomioi, että päätelaitteessa mahdollisesti kiinteästi olevat kamerat tai muut tallentamiseen soveltuvat laitteet (mikrofoni) eivät ole missään vaiheessa päällä tietämättäsi. Mikrofonin eteen voi varmuuden vuoksi asettaa esim. teipin palan.
- Säilytä salassa pidettäviä asiakirjoja koko matkan ajan erillisessä lukitussa, käyttöösi annetussa turvalaukussa, jonka tulee kulkea mukana, tai säilytä niitä esimerkiksi hotellihuoneessasi lukitussa matkalaukussa

2.2.4 Salassa pidettävien tietoaineistojen käsittely

- Vältä paperimuotoisen, salassa pidettävän aineiston kuljettamista ja käsittelyä ulkomailla.
- Mikäli joudut kuljettamaan salassa pidettävää, paperimuotoista tai sähköisessä muodossa olevaa tietoaineistoa, huolehdi että sinulla on sen kuljettamiseen ja turvaamiseen käyttö-tarkoitukseen sopiva, lukittava turvalaukku. Säilytä turvalaukku saamiesi ohjeiden mukaisesti.
- Kun käsittelet salassa pidettäviä tietoja päätelaitteellasi, varmista tässä dokumentissa aiemmin mainittujen seikkojen toteutuminen.

2.3 Rahansiirrot ulkomaille

Sinun on ensisijaisesti pyydettävä itse talletusta omalle pankkitilillesi tai rahalähetystä ulkomaille ystäväiltäsi tai sukulaisiltasi. Varoja voidaan myös siirtää omalta tililtäsi ulkoministeriön tilille. Edustusto voi harkita takaisinmaksusitoumuksen tekemistä kotimatkaa varten vain poikkeustapauksessa.

Pankki- tai luottokortilla voi olla mahdollista nostaa ulkomailla valuuttaa, mikäli tililläsi on katetta (tai jos joku siirtää Suomessa olevalle tilillesi rahaa). Jos mukanasasi on verkkopankkitunnuksesi, pystyt itse asiomaan suoraan pankkisi kanssa ja voit esimerkiksi hakea korotusta luottokorttisi luottorajaan.

Voit pyytää Suomessa olevaa omaistasi tai tuttavaasi siirtämään varoja ulkomaille esimerkiksi seuraavien yritysten kautta:

- Western Union
- Forex
- MoneyGram
- Tavex

Rahalähetyksen vastaanottajan on pystyttävä todistamaan henkilöllisyytensä jollakin virallisella henkilöllisyystodistuksella rahoja noudettaessa. Rahalähetyksen koodi tai tapahtumanumero on hyvä ilmoittaa vastaanottajalle.

Jos olet hädässä ja tarvitset varoja kotimatkaa varten Suomeen etkä onnistu saamaan niitä yllämainituilla keinoilla, voi edustusto pyytää ministeriön välityksellä avustussumman (+ toimitusmaksu 40 €) siirrettäväksi tililtäsi ministeriön tilille. Tallettajana voi olla myös joku muu nimeämäsi henkilö. Vasta rahansiirron tapahduttua avustussumma voidaan maksaa edustuston kassasta.

Poikkeuksellisissa tapauksissa, eli jos tilapäisesti ulkomailla oleskelevan hädänalaisen tila on aiheutunut rikoksesta, vakavasta sairaudesta tai muusta näihin rinnastettavasta syystä eikä talletuksen saaminen ole mahdollista, voi edustusto harkita avustuksen myöntämistä takaisinmaksusitoumusta vastaan kotimatkaa varten, edullisimman matkustustavan mukaisesti. Takaisinmaksusitoumusta vastaan annettu avustus on ulosottokelpoinen ilman erillistä päätöstä.

2.4 Sairastuminen

Sairastapauksessa ota yhteyttä LähiTapiolan matkahätäpalvelunumeroon **+358 800 0 4531**. Vakuutus on tehty kaupungin työntekijöille ja luottamushenkilöille. Sieltä annetaan toimintaohjeita, otetaan yhteyttä hoitavaan lääkäriin ja tarvittaessa järjestetään potilaan kotiinkuljetuksen. Ota tarvittaessa yhteyttä Suomen ulkomailla olevaan edustustoon tai kunniakonsuliin. Mikäli Suomella ei ole omaa edustustoa, voit myös kääntyä minkä tahansa toisen EU-maan edustuston puoleen.

Vakuutus on voimassa kaikkialla maailmassa työ- tai virkamatkoilla, joista vakuutuksenottaja suorittaa päivärahaa tai muuta matkustuskorvausta ja jotka vakuutettu tekee vähintään 50 kilometrin etäisyydelle normaaliin elinympäristöön kuuluvasta asunnostaan, työpaikastaan, opiskelupaikastaan tai vapaa-ajan asunnostaan.

Konsernihallinto

19.3.2019

Noudata eri maiden viranomaisten sekä lentoyhtiöiden määräyksiä ja rajoituksia lääkkeiden maahan- tuonnista. Huolehdi siitä, että säännöllisesti käyttämiäsi lääkkeitä on riittävästi matkalla mukana. Ota ennen matkalle lähtöä yhteyttä kohdemaan viranomaisiin, esimerkiksi maan omaan suurlähetystöön tai tullilaitokseen, selvittääksesi onko käyttämäsi lääkkeen maahantuonti ja käyttö sallittua kohdemaassa. Lisätietoja lääkkeiden kuljetuksesta voit tiedustella omalta lentoyhtiöltäsi.

Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla saat hoitoa, jos sairastut yllättäen tai joudut tapaturmaan EU- ja Eta-maissa sekä Sveitsissä. Muista kuitenkin, ettei sairaanhoitokortti korvaa matkavakuutusta. Saira- ranhoitokortilla ei esimerkiksi korvata sairaankuljetuksia ulkomailta kotimaahan. Eurooppalaista sair- aanhoitokorttia voit hakea Kelan toimistoista, jos kuulut Suomen sosiaaliturvaan. Kortilla sinun tulisi saada lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa samaan hintaan kuin maassa asuvien henkilöiden.

LähiTapiolan yhteistyökumppani ulkomaan henkilövahingoissa on Sos International 24/7 puh: +358 9 25271160. LähiTapiolasta voi kysyä suosituksia hoitolaitoksista, muutoin ulkomailla voi hakeutua mihin tahansa lääkäriin. Sairastapauksessa ota yhteyttä LähiTapiolan vahinkopäivystykseen **+358 800 0 4531**. He antavat toimintaohjeita, ottaa yhteyttä hoitavaan lääkäriin ja tarvittaessa järjestää kotiinkuljetuksen. Silloin kun lääkäri ei hyväksy ulkomaisen vakuutusyhtiön maksusitoumusta, lääkäri- maksu on varauduttava maksamaan ensin itse.

Yksityishenkilöä koskevat asiat ovat luottamuksellisia. Sinä päätät itse, kenelle sairaustapauksestasi voidaan ilmoittaa. Jos sairastunut ei kykene ilmaisemaan itseään, tietoja voi luovuttaa vain lähiomai- sille. Lääkkeet joudut useimmiten ostamaan itse apteekista. Hae korvausta lääkekuluista vakuutusyhti- öltä. Ota talteen kaikki kuitit, laskut ja muut asiaan liittyvät paperit.

Äkillisissä, traumaattisissa kriisitilanteissa (esim. onnettomuus, läheisen kuolema, ryöstön tai väkivallan uhriksi joutuminen) voit olla yhteydessä valtakunnalliseen Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystykseen 24/7 puh. +358 9 839 24 005.

Hätätapauksessa soita paikalliseen hätänumeroon.

2.5 Pidätys- tai vangitsemistilanteet

Noudata paikallisia lakeja ja huomioi paikalliset käyttäytymistavat. Jos joudut pidätetyksi tai vangituksi, sinulla on oikeus pyytää viranomaisia ilmoittamaan siitä lähimmälle Suomen edustustolle. Suomen edustusto ei voi puuttua tapauksen oikeuskäsittelyyn eikä vaikuttaa vapauttamiseesi paikallisesta tuo- miovallasta.

Paikalliset lait koskevat myös turisteja. Noudata kohdemaan lakeja sekä kunnioita paikallisia tapoja ja uskontoa. Ota huomioon paikalliset tavat käyttäytymisessä ja pukeutumisessa. Kiellettyä saattavat olla asiat, jotka eivät Suomessa ole rangaistavia. Kiellettyä saattaa esimerkiksi olla:

- kansalliseen turvallisuuteen liittyvien asioiden kuten sotilaskohteiden valokuvaaminen
- uskonnollisen materiaalin levittäminen
- antiikkiesineiden maastavienti
- samaa sukupuolta olevien suhteet, avioliiton ulkopuoliset suhteet ja julkiset hellyyden- osoitukset

Konsernihallinto

19.3.2019

Rangaistukset voivat olla huomattavasti ankarampia kuin Suomessa. Joissakin maissa esimerkiksi huumausainerikoksista voidaan langettaa jopa kuolemantuomio. Tutkintavankeus voi kestää pitkään, vaikka henkilö todettaisiin syyttömäksi.

Jos olet Suomen kansalainen tai Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen ja joudut pidätetyksi, vangituksi tai muuten menetät vapautesi ulkomailla, sinulla on oikeus pyytää poliisi- tai vankilaviranomaisia ilmoittamaan vapaudenmenetyksestäsi lähimmälle Suomen edustustolle. Jos mahdollista ota yhteys myös esimieheesi.

Edustusto ilmoittaa asiasta ministeriölle, joka pyynnöstäsi välittää tiedon tapahtumasta nimeämällesi henkilölle Suomessa. Jos edustusto on saanut tiedon pidättämisestäsi tai vangitsemisestasi ulkomailla, se pyrkii selvittämään, saatko rikoksesta tutkittavana tai syytettynä ollessasi asemamaan puolesta oikeusavustajan ja tulkin. Edustusto myös ohjaa tarvittaessa näiden hankkimisessa.

Edustusto seuraa mahdollisuuksien mukaan asian kehittymistä ja selvittää tarvittaessa maan armahtamiskäytäntöä. Myös tapaamiset edustuston edustajan kanssa ovat mahdollisia vapautensa menettäneen pyynnöstä.

Suomen edustusto ei voi puuttua tapauksen oikeuskäsittelyyn eikä vaikuttaa vapauttamiseesi paikallisesta tuomiovallasta. Edustusto ei voi antaa oikeudellisia neuvoja tai ajaa asiaasi. Nämä tehtävät kuuluvat oikeusavustajalle tai asianajajalle.

Rikoksentehtäjän luovutus tai tuomitun siirto Suomeen on mahdollista erillisten sopimusten perusteella. Ulkomailla tapahtuneista vakavista rikoksista voidaan rangaista myös Suomessa. Suomessa voidaan rangaista myös joistakin ulkomailla tapahtuvista vakavista rikoksista, esimerkiksi lapseen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta, Suomen lain mukaan.

2.6 Kadonnut henkilö ulkomailla

Jos henkilö katoaa ulkomailla, tutkintavastuu on sen maan viranomaisilla, jossa katoaminen on tapahtunut. Kadonneeksi epäillyn tai epäillyn rikoksen kohteeksi joutuneen henkilön huoltaja tai lähiomainen voi pyytää asian selvittämisessä edustuston apua, jos henkilö on esimerkiksi jäänyt palaamatta ulkomaan matkalta tai hänen säännölliset yhteydenotonsa lähiomaisiin tai huoltajaan ovat yllättäen päättyneet. Jos henkilö katoaa ulkomailla, tutkintavastuu on sen maan viranomaisilla, jossa katoaminen on tapahtunut.

Suomen poliisi ottaa yhteyttä suurlähetystöön ja tekee tiivistä yhteistyötä sikäläisten viranomaisten kanssa. Poliisilla on ulkomailla myös yhdyshenkilöitä, joilta saadaan ajantasaista tietoa etsintöjen tilanteesta. Poliisi saa myös ulkomaisen tutkijan tiedot tapauksesta. Jos ulkomailla kadonnutta ei kohtuullisessa ajassa löydetä, hänestä tehdään keskusrikospoliisin kautta kansainvälinen etsintäkulutus.

Kadonneeksi epäillystä voi tehdä poliisille katoamisilmoituksen:

https://www.poliisi.fi/jarjestys/katoamisilmoituksen_tekeminen

Konsernihallinto

19.3.2019

2.7 Kriisitilanne

Kun teet matkaa koskevaa päätöstä, mieti etukäteen matkakohteen turvallisuutta. Tietoa päätöksen tueksi saat ulkoministeriön matkustustiedotteista. Kriisit voivat olla yllättäviä.

Kriisitilanne on huomattava suomalaisten turvallisuutta ulkomailla uhkaava vaara. Näitä voivat olla esimerkiksi: suuronnettomuus, luonnonmullistus, ympäristöonnettomuus, poliittiset levottomuudet, sisäiset väestöryhmien väliset yhteenotot tai sotatila. Kriisitilanne voi kehittyä hitaasti tai syntyä hyvin nopeasti. Kriisitilanteissa toimitaan yhteistyössä muiden pohjoismaiden ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa.

Hätätilanteessa kohdemaan viranomaisilla on vastuu myös maassaan oleskelevista ulkomaalaisista. Kiireellisen avun saamiseksi ota yhteyttä kohdemaan omiin pelastusviranomaisiin (poliisi, pelastuslaitos, ambulanssi). Kriisitilanteissa seuraa paikallisia tiedotusvälineitä ja noudata paikallisten viranomaisten antamia ohjeita. Kohdemaan kyky huolehtia omien asukkaidensa tai ulkomaalaisten turvallisuudesta voi kuitenkin eri syistä olla rajoittunut.

Kriisitilanteessa ota yhteyttä LähiTapiolan matkahätäpalvelunumeroon **+358 800 0 4531** ja jos mahdollista niin ilmoita tilanteesta myös omalle esimiehellesi. Seuraa paikallisia tiedotusvälineitä ja noudata paikallisten viranomaisten antamia ohjeita.

Suomen edustusto on velvollinen avustamaan kriisitilanteissa suomalaisia ulkomailla. Pääosa palveluista on tarkoitettu ensisijaisesti ulkomailla tilapäisesti lomamatkan tai työmatkan takia oleville.

Lähtökohtana kuitenkin on, että yhteiskunnan peruspalveluista vastaavat henkilön asuinmaan viranomaiset, myös kriisitilanteissa. Kriisitilanteessa edustuston mahdollisuudet avustaa suomalaisia voivat olla rajalliset. Tällöin edustusto auttaa mahdollisuuksiensa mukaan. Edustuston mahdolliset avustustoimenpiteet kohdistuvat henkilöön, eivät omaisuuteen.

Ulkoministeriön ja Suomen edustustojen antamat palvelut kriisitilanteissa perustuvat konsulipalvelulakiin, jossa luetellaan ne palvelut, joita Suomen edustustot ulkomailla voivat antaa suomalaisille.

2.8 Ryöstön tai väkivallan uhriksi joutuminen

Pidä muknasi vain tarpeelliset tavarat. Huolehdi passistasi sekä arvotavaroistasi. Ilmoita ryöstöstä tai väkivallasta mahdollisimman nopeasti lähimmälle poliisilaitokselle. Apua saat matkanjärjestäjältäsi tai lähimmästä Suomen edustustosta. Kuoleman kohdatessa ulkomailla, Suomen ulkomaanedustusto avustaa tarvittaessa vainajan hautaamiseen, tuhkaamiseen tai kotiuttamisen järjestämiseen liittyvissä toimenpiteissä vainajan lähiomaisten toiveiden mukaisesti.

2.8.1 Ryöstö

Ryöstöjä ja taskuvarkauksia tapahtuu ulkomailla monissa kohteissa. Takataskussa oleva lompakko tai tuolin laidalla roikkuva käsilaukku on helppo viedä. Jätä arvotavarat hotelliin säilytyslokeroon. Älä jätä rahaa tai passia autoon. Säilytä vähintään yksi maksuväline erillään muista. Varo liikkumista yksin pimeillä kujilla. Vältä mielenosoituksia.

Konsernihallinto

19.3.2019

- Huolehdi arvotavaroistasi
- Ilmoita ryöstöstä tai väkivallasta poliisille
- Ilmoita pankki- ja luottokorttien sekä matkapuhelimien katoamisesta
- Saat apua edustustosta

Jos joudut ryöstön tai väkivallan uhriksi ulkomailla, tee heti ilmoitus lähimmälle poliisilaitokselle. Poliisi-raporttia tarvitaan esimerkiksi uuden passin hankkimista ja vakuutusyhtiötä varten. Jos matkapuhelin tai SIM-kortti katoaa, ole yhteydessä omaan matkapuhelinoperaattoriisi. Jos pankki- tai luottokorttisi katoaa, varastetaan tai se jää ulkomailla automaattiin, ilmoita siitä välittömästi pankkisi sulkupalveluun

<https://financer.com/fi/luottokortti/korttiturvallisuus/>

Jos tarvitset apua, ota yhteyttä lähimpään Suomen edustustoon tai kunniakonsulaattiin. Jos maassa ei ole Suomen edustustoa, voit kääntyä toisen EU-maan edustuston puoleen.

2.8.2 Väkivalta

Jos sinut raiskataan ulkomailla:

- Siirry turvalliseen paikkaan ja pyydä apua
- Hakeudu välittömästi lääkäriin
- Todisteiden saamiseksi on tärkeää, ettet peseydy tai vaihda vaatteita. Sairaanhoidohenkilökunta tarkastaa vammasi ja antaa hoito-ohjeet
- Tee rikosilmoitus paikallispoliisille. Huomioi kuitenkin, että joissakin maissa avioliiton ulkopuoliset suhteet ovat kiellettyjä. Seurauksena voi olla, että raiskauksen uhri joutuu-kin itse syytetyksi. Jos olet epävarma laillisista seurauksista, ota yhteys Suomen ulkomailla olevaan edustustoon tai asianajajaan
- Hakeudu kriisiapuun

Rikosta käsitellään tapahtumamaan paikallisen lainsäädännön mukaan. Tapauksen poliisitutkintaan kuuluu jonkin aikaa ja asianajaja voi poissa ollessasi edustaa sinua. Oikeudenkäyntiä varten saattaa olla tarpeellista saapua henkilökohtaisesti paikalle takaisin maahan. Jos tarvitset apua, ota yhteyttä lähimpään Suomen edustustoon tai kunniakonsulaattiin. Jos maassa ei ole Suomen edustustoa, voit kääntyä toisen EU-maan edustuston puoleen.

Äkillisissä, traumaattisissa kriisitilanteissa (esimerkiksi onnettomuus, läheisen kuolema, ryöstön tai väkivallan uhriksi joutuminen) voit olla yhteydessä valtakunnalliseen Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystykseen tai rikosuhripäivystykseen. Yhteystiedot ovat dokumentin lopussa.

Hätätilanteessa ota yhteys kohdemaan pelastusviranomaisiin (poliisi, pelastuslaitos, ambulanssi). Jos tarvitset konsuliapua, ota yhteyttä Suomen ulkomailla olevaan edustustoon tai ulkoministeriöön Helsingissä. Ulkoministeriön päivystys palvelee ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä. Kriisitilanteissa seuraa paikallisia tiedotusvälineitä ja noudata paikallisten viranomaisten antamia ohjeita.

Konsernihallinto

19.3.2019

Edustustot tarjoavat konsulipalveluita tilanteissa, joissa Suomen kansalainen tai Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen on joutunut ulkomailla hätään sairauden, tapaturman, onnettomuuden, rikoksen kohteeksi joutumisen tai muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi. Kriisitilanteita ovat esimerkiksi luonnonmullistukset, suuronnettomuudet, poliittiset levottomuudet, sota ja alueelliset selkkaukset sekä laajat epidemiat. Edustusto:

- auttaa sinua sairaanhoidon saamisessa ja neuvoa rikosilmoituksen tekemisessä
- antaa paikallisten lääkäreiden ja asianajajien yhteystietoja
- pyynnöstäsi olla yhteydessä sukulaisiisi tai ystäviisi Suomessa
- antaa sinulle kriisipalvelun yhteystiedot
- auttaa kotimatkaajärjestelyissä

2.8.3 Kuolemantapaus ulkomailla

Edustuston henkilökunta saa ilmoituksen suomalaisen kuolemasta ulkomailla useimmiten kyseisen maan viranomaiselta tai kunniakonsulilta. Edustusto ilmoittaa kuolemantapauksesta ulkoministeriölle, joka välittää tiedot edelleen poliisille Suomessa. Vainajan kotiinkuljetus- ja hautajaisjärjestelyistä huolehtii hautausoimisto. Matkustajavakuutus kattaa kotiutuskulut ulkomailta vainajan asuinpaikkakunnalle Suomeen. Kuolemantapauksessa ministeriöön voi ottaa yhteyttä virka-aikana soittamalla vaihteseen.

2.8.4 Yhteystiedot

LähiTapiolan matkahätäpalvelunumero +358 800 0 4531
Ulkoministeriön vaihde +358 295 350 000
Ulkoministeriön päivystys +358 9 1605 5555 (Jos et saa yhteyttä soita: +358 9 664 103)
Ulkoministeriön päivystys sähköposti paivystys.um@formin.fi
konsuliasioiden yksikkö sähköposti kpa-10@formin.fi
Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys +358 9 839 24 005
Rikosuhripäivystys +358 2 235 5055

Konsernihallinto

19.3.2019

3. MATKAN JÄLKEEN

Matkan jälkeen on hyvä järjestää pienimuotoinen purkutilaisuus, jossa käsitellään matkan vaiheita, tavoitteita ja niiden saavuttamista sekä työntekijän tuntemuksia. Samalla voidaan tarkistaa organisaation omaisuuden ja tietoaaineiston palautuminen.

Jos matkan aikana tapahtui läheltä piti -tilanteita, niin ilmoita niistä esimiehellesi. Esimies voi ohjata tapauksen esimerkiksi työsuojelutoimikuntaan.

Työntekijän kokemuksista keskusteleminen on hyväksi, koska hänen kokemuksistaan voidaan oppia. Kokemusten perusteella voidaan tarkastella nykyisiä ohjeistuksien, suunnitelmien ja sääntöjen tarkoituksenmukaisuutta ja toimivuutta sekä tehdä tarvittaessa muutoksia.

Arkeen ja työhön palaaminen voi tuntua hankalalta etenkin pitkän matkustamisen tai traumaattisen kokemuksen jälkeen. Jos työntekijä on kokenut turvattomuutta tai joutunut hyökkäyksen uhriksi, hän voi kokea työhön palaamisen ahdistavaksi tai olla haluton matkustamaan uudestaan kyseiseen maahan.

Ammatillisen avun hakemista tai kokemusten purkamista työtovereiden kanssa ei tule vähätellä, koska se voi auttaa työntekijän ammatillisen itsetunnon ja itseluottamuksen palautumisen kanssa.

Matkan jälkeen on hyvä myös käydä tarkistuttamassa terveydentila. Terveystarkastuksen merkitys korostuu, jos on ollut sairaana matkalla tai joutunut väkivallan uhriksi.